

92. Väderstads kyrkogård, Göstrings hd.

Pl. XXX. Fig. 1.

Litteratur: B. 890; L. 1187; W. 167; Broocman, *Beskr. öfver Östergötland* 2, s. 734.

Runstenen angives i B. 890 finnas i »västra stigluckan», av Broocman på kyrkogården, men P. A. Sæve sökte den 1861 förgäves på Väderstads övergivna kyrkogård.

Enligt måtten i B. 890 har runstenen varit 1,77 m hög, 1,01 m bred vid foten, 56 cm i toppen tangerande övre slinglinien. Ämnet har förmodligen varit granit.

Enligt B. 890 har runstenen haft följande inskrift:

kitulfr · uk · suin rispu · stin · ponsi · ifti bruna fapur sin
 5 10 15 20 25 30 35 40

Högra slingan avslutas av ifti och dess nedre linie utgör stav åt b i bruna; sin står utom slingan t. v. om kitulfr.

Inskriftens f ha korta kännestreck, i det uti ifti blott det övre når övre slinglinien, uti kitulfr och fapur intetdera. Runan f med sådana kännestreck förekommer på Ög. 131 Heda (B. 917, L. 1193, W. 200).

Namnet kitulfr motsvarar fsv. *Götulfus* (lat.), bruna fsv. *Bruni*, *Broni*.

Översättning: Götulv och Sven reste denna sten efter Brune, sin fader.

93. Haddestad, Väderstads sn, Göstrings hd.

Pl. XXX. Fig. 2.

Litteratur: W. 165; teckning av L. C. Wiede i statens hist. museum; C. F. Nordenskjöld, *ÖFT.* I, s. 72; *Reseber.* 1881, s. 20, teckning; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra* (1880), s. 4, teckning.

Runstenen upptäcktes 1865 på Haddestads Ryttagård (f. d. Fogdegård). C. F. Nordenskjöld fann den starkt lutande mot en gärdsgård. Den blev 1895 rest nedanför en bergbacke, s.s.o. om den åkertäppa, i vilken den förut befann sig, med inskriftsidan åt den gångstig, som löper från Brunntorpet framåt Haddestads by och skiljer runstenen från gärdsgården till ovannämnda åkertäppa. Runstenen står rakt i väster från Pryssagårdens manbyggnad, vars tomt ligger bredvid den betesmark, på vilken runstenen är rest.

Ämnet är rödaktig granit. Höjden är 1,5 m, bredden vid foten 55 cm, tangerande toppslingans nedre linie 48 cm, dess övre 43 cm. Slingans bredd är 9—10 cm.

På toppen ovan slingan har möjligen ett kors funnits, då spår synas finnas av högra och kanske även övre armen, men om så skulle vara, är det nu så otydligt, att ingenting därav med visshet kan fastställas.

Inskriften börjar med kolon och kvinnonamnet **piupreipr**, i vars första **p** kännestreckets är skilt från stavens ändar, i det andra utgår från stavens båda ändar och i det sista från den nedre. I **pisa** har **i** ingen prick; en oregelbunden fördjupning på mitten måste vara en skada. Ut i **eftir** räcker icke nedre kännestreckets av **f** upp till slinglinien; i **biurn** har **b** kännestrecken skilda 1,5 cm på mitten. Sista ordet **hauin** står utom slingan på mittytan; i **h** äro de övre kännestrecken mindre tydliga, i **a** är kännestreckets nästan likt en fåra, men runan kan icke vara **ʀ k**, vilken runa torde vara uteglömd därefter, då ordet icke kan vara annat än part. pret. *hoggvinn* 'avlivad'.

Inskriften är följande:

: piupreipr : reispi : stein : pisa : eftir : biurn : buta : sin : ar : uarp · Utom slingan: hauin ·
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50

Namnet **piupreipr** är av språkhistoriskt intresse. Då senare leden är *-(h)eiðr*, såsom i *Ragn-(h)eiðr*, måste **piupr** utgöra namnets första led och dess slutande *-r* synes blott kunna förklaras som lämning av en *os*-stam, antagligen samhörig med got. *þiup* n. 'det goda', pl. 'gods'. Ett annat fall styrker den givna förklaringen. På Styrestad, Ög. 153, B. 856, L. 1096, W. 16, står **hrurika**, på B. 767, L. 896 Vålsta, Söderml., nom. sing. [**ry**]**rikr** och gen. sing. **ryr:iks**. Dessa ristningar tillhöra namnet isl. *Hrórekr*, fsv. (lat.) *roricus* SD. III, 89. Senare leden av detta namn är *-rikr*, såsom i **þiaurikr** Rök, och man skulle alltså i denna leds början vänta **r** och icke **R**. Detta **R** torde därför härröra från slutljudet i första leden, som visar sig vara en ursprunglig *os*-stam genom växlingen mellan ags. *hrōþor* n. 'glädje' och *Hrōþ* i namn såsom *Hrōþulfr* samt *hrēþ* m. 'ära'; framför detta *r*-ljud har *þ* bortfallit, såsom i isl. *Þrý(ð)rekr*, *Gýriðr* m. fl., se Noreen, *Altisl. u. altnorw. Gram.*³ s. 188, *Altschwed. Gram.* § 244, 3.

Översättning: Tjudred reste denna sten efter Björn, sin man, som blev dödad.

94. Harstads kyrkogård, Väderstad-Harstads sn, Göstrings hd.

Pl. XXXI. Fig. 1.

Litteratur: B. 886, 1151; L. 1184; W. 163; Hadorph, *Gothlandz-Laghen*, Sthm 1687, företal, teckning (= B. 886); Broocman, *Beskr. öfver Östergötland* 2, s. 735; P. A. Säve, *ATS*. I, s. 109 f., teckning; *Reseberättelse* 1861, s. 92, teckning; teckning av L. C. Wiede i statens hist. museum; C. F. Nordenskjöld, *Reseberättelse*; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra* (1880), s. 5, teckning; E. Brate och S. Bugge, *Runverser*, s. 235 i *ATS*. X.

Runstenen står rest på Harstads gamla kyrkogård, som ligger invid och nordväst om Bosgård i Väderstad-Harstads sn, nära Väderstads kyrka. Stenen står i kyrkogårdens sydvästra hörn, 12 steg från västra muren, 25 steg från den södra, med inskriften vänd mot norr. Ämnet är rödaktig granit.